

Zápis z jednání Valného shromáždění Společnosti pro hospodářské a sociální dějiny ČR, vědeckého spolku, dne 19. října 2021

na Fakultě elektrotechnické ČVUT v Praze – Historická laboratoř (elektro)techniky,

Technická 2, 166 27 Praha 6,

v místnosti č. 80 – zasedací síň děkana FEL, od 13h00 do 17h00

Přítomni podle prezenční listiny:

PhDr. Jitka Balcarová, Ph.D., prof. PhDr. Jana Burešová, CSc.,
prof. PhDr. Marcela Efmertová, CSc., doc. PhDr. Ing. Antonie Doležalová, Ph.D.,
PhDr. Jan Hájek, CSc., PhDr. Ľudovít Hallon, DrSc., Mgr. David Hamr,
prof. PhDr. Ivan Jakubec, CSc., prof. PhDr. Drahomír Jančík, CSc., prof. PhDr. Eduard Kubů,
CSc., PhDr. Jaroslav Láník, CSc., Ing. Jan Mikeš, Ph.D., prof. Ing. Václav Průcha, CSc.,
PhDr. Miroslav Sabol, Ph.D., PhDr. Helena Sedláčková, Ph.D., doc. PhDr. Jiří Šouša, CSc.,
doc. JUDr. et PhDr. Jan Štemberk, Ph.D., PhDr. Barbora Štolleová, Ph.D.,
PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D., PhDr. Roman Zaoral, PhDr. Michaela Závodná, Ph.D.

(dále jsou všichni jednající uváděni bez titulů)

Program zasedání:

1. Gratulace k 90. narozeninám Václava Průchy.
2. Přednáška Romana Zaorala na téma Reálné mzdy v předindustriální Evropě: Morava 1540–1620.
3. Výroční zpráva SHSD ČR za období 2020–2021.
4. Administrativní záležitosti – členská základna SHSD ČR.
5. Zpráva o časopisu *Hospodářské dějiny – Economic History (HD – EH)*.
6. Účast na kongresech v období 2020–2022.
7. Různé.

Průběh zasedání:

Předsedkyně SHSD ČR, M. Efmertová, přivítala přítomné a poděkovala za jejich fyzickou účast na jednání Výboru SHSD ČR, které se konalo po pandemii C19 prezenčně po cca 15 měsících. Zároveň poděkovala děkanovi FEL ČVUT v Praze, panu prof. Mgr. Petru Pátovi, Ph.D., za zapůjčení zasedací místnosti.

Ad 1) Gratulace k 90. narozeninám Václava Průchy.

M. Efmertová a J. Hájek za všechny přítomné pogratalovali Václavu. Průchovi k jeho 90. narozeninám. V. Průcha v děkovném vystoupení následně krátce přiblížil začátky SHSD ČR. Poté zevrubně nastínil své současné aktivity, které mj. spočívají ve snaze o zpracování jednak fondu SHSD, jednak jeho osobních vědeckých a pracovních materiálů, do sbírek

Národního archivu. Vyslovil přitom naději, že by oba fondy mohly být přístupné do konce roku 2021. O stavu a zpracování a konečné podobě zmíněných fondů bude odborná veřejnost informována na stránkách recenzovaného časopisu HD – EH a na webových stránkách SHSD.

Ad 2) Přednáška Romana Zaorala na téma Reálné mzdy v předindustriální Evropě: Morava 1540–1620.

Následovala přednáška R. Zaorala na téma *Reálné mzdy v předindustriální Evropě: Morava 1540–1620*, po které byl prostor na diskusi využitý mnohými účastníky jednání (A. Doležalová, V. Průcha, J. Hájek, M. Efmertová).

Ad 3) Výroční zpráva SHSD ČR za období 2020–2021.

M. Efmertová představila Výroční zprávu SHSD ČR za období 2020–2021, která je zveřejněná na webových stránkách společnosti. Přiblížila spolupráci společnosti s Radou pro vědecké společnosti (RVS) při Akademii věd ČR. Upozornila na finanční závislost chodu SHSD na řádném placení členských poplatků a zdůraznila spolupráci SHSD ČR se všemi VŠ v ČR, na kterých se v rámci humanitních oborů vyučují hospodářské dějiny a jim příbuzné obory. Z příštích odborných aktivit SHSD nastínila 23. sjezd historiků v Poznani plánovaný na 21. – 27. 8. 2022, na kterém SHSD vede v spolupráci s univerzitou v Bordeaux jeden kulatý stůl. Samostatné sekce SHSD naopak nebyla přijatá na už několikrát odložený kongres IEHA v Paříži, který se bude konat v červnu 2022. Z tuzemských akcí se SHSD a jejich členů týká 12. sjezd českých historiků, který je svolaný do Ústí nad Labem na 20. – 22. 9. 2022.

ÚHSD FF UK ve spolupráci se SHSD připravil konferenci se zaměřením na dějiny podnikání ve střední Evropě. M. Efmertová při té příležitosti poděkovala E. Kubů a B. Štolleové za zorganizování tohoto velmi úspěšného vědeckého setkání.

M. Efmertová též ve zprávě uvedla, že SHSD ČR jsou k dispozici dva doktorské studijní programy, jeden na FEL ČVUT a druhý na UHSD FF UK, které mají v současné době 7 a 40 doktorandů.

Poté vyzvala členy SHSD ČR, aby zasílali informace o publikování svých odborných příspěvků a publikací, které budou následně zveřejněny na stránkách společnosti. V závěru tohoto bodu programu M. Efmertová ještě zmínila blížící se zasedání revizní komise SHSD, která se musí sejít do konce roku.

Ad 4) Administrativní záležitosti – členská základna SHSD ČR.

M. Efmertová představila design webových stránek SHSD, přičemž zdůraznila na nich umístěnou přehlednou tabulku s údaji o bývalých i aktivních členech a stavu placení jejich členských poplatků. Následně opětovně vyzvala k úhradě dosud nezaplacených poplatků a poděkovala všem členkám a členům SHSD ČR, kteří promptně zareagovali na výzvu z 15. 4. 2021, a také všem, kteří se pravidelně starají o placení členství v SHSD ČR.

Poté uvedla, že formou zdigitalizování informačních bulletinů a jednotlivých čísel časopisu HD – EH se na webové stránky SHSD ČR dostanou důležité výsledky vědecké činnosti SHSD ČR. V otázce scanování čísel HD – EH a jejich umístění na web vyzvala plenum k vyjádření se k této věci a po krátké diskusi bylo přistoupeno k hlasování. V otázce, zda je možno prezentovat na webu SHSD ČR již vydaná čísla HD – EH (s určitým časovým odstupem od fyzického vydání časopisu), hlasovalo pro 20 přítomných členek a členů SHSD ČR, nikdo nebyl proti a nikdo se nezdržel. M. Závodná přislíbila, že se pokusí sehnat tiskovou verzi předchozích čísel časopisu v pdf., které tak budou moct být zveřejněna ve vyšší kvalitě, než jaká by se získala scanováním.

Ad 5) Zpráva o časopisu *Hospodářské dějiny – Economic history (HD – EH)*.

Jan Hájek stručně shrnul nový stav ve vydávání časopisu *Hospodářské dějiny – Economic History (HD – EH)*. Časopis byl převzat SHSD od 1. 1. 2020 na základě několika jednání s FF Ostravské univerzity (FF OSU), která probíhala koncem roku 2019. Vydavatelem zmíněného vědeckého recenzovaného časopisu je od výše uvedeného data SHSD ČR, která jej začala vydávat v novém formátu (velikost B5 – na rozdíl od dřívějšího A5). Jan Hájek poté poděkoval organizátorům konference konané na ÚHSD FF UK ve spolupráci s SHSD ČR v roce 2020 (viz bod 3 tohoto zápisu), díky nimž mohla být vydána čísla časopisu v ročená do roku 2020 (jednalo se – aby nedošlo k narušení struktury a tématické jednotnosti konference – zcela mimořádně o tři čísla v jednom ročníku). Připomenul relativně komplikované jednání s tiskárnou ohledně nového formátu časopisu a nastínil i přípravu čísel na rok 2021. První z nich by mělo být „řádné“ časopisecké číslo, druhé by pak mělo být věnované jubilentům oboru hospodářských dějin, tedy profesorům V. Průchovi, Z. Jindrovi a dr. V. Lacinovi, kteří se letos dožili (nebo by oslavili) 90. narozeniny. Číslo by kromě medailonu těchto historiků mělo obsahovat i jejich pokud možno kompletní bibliografii.

M. Efmertová a J. Hájek uvedli, že jsou připravena i další čísla k vydání (zejména z mezinárodního kongresu v Paříži ze září 2019, které by mělo vyjít do konce roku 2021 nebo na začátku 2022, a číslo studentských prací).

J. Hájek poté vyzval autory k brzkému dodávání příspěvků do „řádného“ čísla, zejména do oddílů *Literatura* a *Kronika*, a to ideálně do konce října 2021. Zdůraznil dále snahu o dohnání publikační mezery z let 2017, 2018, 2019, přičemž vyslovil naději, že tuto mezeru by bylo možné dohnat do dvou let.

Dále bylo zdůrazněno, že podstatná část finančních prostředků na vydávání časopisu za rok 2020 byla poskytnuta Radou pro vědecké společnosti AV, a to v celkové výši 75.000,-Kč. J. Hájek proto apeloval na včasné zasílání podkladových materiálů pro zprávu této Radě o naší činnosti v tomto roce předsedkyni SHSD prof. Efmertové, a to z toho důvodu, abychom měli dobré podmínky při rozhodování o naší žádosti o dotaci na příští rok. Příslušné dokumenty (tedy žádost o finanční podporu časopisu na rok 2022 a také o proplacení členství v IEHA za rok 2021 ve výši 200,-Euro – tato částka ve výši 5.270,-Kč byla rozhodnutím AV ČR ev. č. 122/RVS/EO/2021 ze dne 1. 11. 2021 SHSD ČR přiznána), které zpracovali M. Efmertová, J. Hájek a B. Štolleová, byly na RVS předány v průběhu září 2021. V souvislosti

s právě řečeným vystoupil J. Šouša, který poděkoval I. Jakubcovi za získání dotace ve výši 50.000 Kč z FF UK na vydání posledních čísel časopisu. Zároveň upozornil na to, že by bylo vhodné, aby přidělení editoři („gestoři“) jednotlivých čísel zároveň získávali finance nutné k vydání dalších čísel.

M. Efmertová uvedla, že v otázce získávání finančních prostředků editory má obavu o dostupnost a výši dotací po pandemii Covid 19. J. Hájek naznačil, že v žádném případě by nechtěl podmiňovat již tak náročnou práci editora ještě tímto úkolem (tj. finančním zajištěním čísla), i když samozřejmě uvítá každou další finanční podporu, kterou se podaří pro publikační činnost sehnat. B. Štolleová poukázala na to, že finanční prostředky poskytované Radou vědeckých společností nepředstavují fixní sumu a mohou tvořit maximálně 70 % prostředků potřebných na vydání časopisu, přičemž zbylých 30 % je nutné pokrýt z jiných zdrojů. Tlak na finanční stránku vydávání časopisu tak bude vždy existovat, a to i v případě plného obdržení požadovaných peněžních dotací od RVS.

A. Doležalová vznesla dotaz na proces výběru editorů, na který reagoval J. Hájek tím, že editoři podléhají schválení vědecké rady časopisu a jednáním na Výboru SHSD a že jejich výběr je otevřený pro celou vědeckou obec. O tomto procesu se následně rozvinula diskuse. Po ní následoval dotaz J. Balcarové na nutnost udržení papírové formy časopisu. M. Efmertová odpověděla, že forma vydávání časopisu při převodu z FF OSU na SHSD ČR byla důkladně probrána nejen na Výboru SHSD ČR, ale též v redakční radě a vědeckém kolegiu časopisu HD – EH s tím, že papírovou formu je třeba udržet (i pro požadavky indexování a pro RVS), i když může existovat i forma elektronická. Ta však bude vyžadovat další redakční úpravy, nutné pro zveřejnění na webových stránkách SHSD ČR.

Otevřená zůstává nadále otázka zahraničního indexování HD – EH, která je v řešení prostřednictvím vědeckého redaktora HD – EH.

Ad 6) Účast na kongresech v období 2020–2021.

M. Efmertová krátce shrnula údaje o plánovaných kongresech a sjezdech, uvedené v bodě 3 a vyzvala členky a členy SHSD ČR k aktivní a hojné účasti zejména na 12. sjezdu českých historiků v Ústí nad Labem (<https://historieusti2022.ujep.cz/>), na který SHSD ČR připravuje svůj vlastní panel s názvem

HOSPODÁŘSKÉ DĚJINY V 21. STOLETÍ: SMĚŘOVÁNÍ A VIZE OBORU.

Dosud přihlášené příspěvky pro tento panel jsou následující:

HALLON Ľudovít, Historický ústav SAV Bratislava

Stav a vize oboru hospodárskych dejín v 21. storočí v slovenskej historiografii

JAKUBEC Ivan, ÚHSD FF UK Praha a ŠTEMBERK Jan, Historická sociologie, FHSUK Praha
Symbióza hospodárskych a kulturních dejín

EFMERTOVÁ Marcela, Historická laboratoř (elektro)techniky, FEL ČVUT v Praze
a MIKEŠ Jan, LEEE, FEL ČVUT v Praze

Ekonomické mezníky elektrotechniky a informatiky po roce 1945

HÁJEK Jan, SHSD ČR

Depersonifikovaná analýza – či sentimentální vyprávěnka? Mezi „kleiometrií“ a postmoderním „příběhem“

KUBŮ Eduard, ÚHSD FF UK Praha, ŠOUŠA Jiří, Katedra pomocných věd historických a archivního studia FF UK Praha a ŠTOLLEOVÁ, Barbora, KUBŮ Eduard, ÚHSD FF UK Praha

Závěrečné slovo panelu

Anotace panelu – prošla diskusí ve Výboru SHSD ČR s výsledným zněním:

Hospodářské dějiny náleží k nejdůležitějším subdisciplínám historické vědy. Jejich stále rostoucí význam je patrný nejen v českém kontextu na poli současných historiografických studií, ale odráží se v něm i badatelské výsledky, které stále výrazněji rezonují i v rámci mezinárodních diskusí. Vnitřní síla hospodářských dějin je v současnosti důležitým indikátorem úspěšného rozvoje historické vědy jako celku. Cílem panelu je jednak uvést možnosti pro nové směřování a obsahový rozvoj hospodářských dějin v českém prostředí, jednak představit i východiska pro pedagogickou práci. Panel představí současné badatelské trendy v oblasti hospodářských dějin a jejich pluralitní propojení s obory obsahově blízkými. V popředí pozornosti bude stát např. vývoj hospodářských institucí a struktur, mentalit, postojů, symbolů, komunikace, výkladových a identifikačních vzorců i možnosti debat o propojení společnosti, hospodářství, kultury a techniky. Požadavek interdisciplinarity a komparability je pro tyto obory klíčovou perspektivou jejich dalšího vlastního rozvoje.

Ad 7) Různé.

J. Hájek nadnesl, že z důvodů úspory finančních prostředků je jednotlivá čísla časopisu vhodné distribuovat z pracovišť.

A. Doležalová obeznámila členy s konáním *1. kongresu Business History*, který v roce 2023 pořádá FSV UK, a vyzvala k přihlašování doktorandů do výběrového řízení pro účast na letní škole tohoto kongresu.

R. Zaoral oznámil konání workshopu o vývoji cen a mezd v roce 2022.

Informace o obou akcích budou zveřejněny na stránkách SHSD ČR po dodání přesných informací o době konání a obsahu setkání od organizátorů.

M. Efmertová následně ještě jednou poděkovala všem za účast na jednání a uzavřela VS SHSD ČR v 17h00.

Zapsal: Martin D. Hrtus 19. 10. 2021,

Doplnili: Marcela Efmertová, 23. 10. 2021, a Jan Hájek, 4. 11. 2021.

Ostatní členky a členové Výboru SHSD ČR zápis schválili formou *per rollam* k 5. 11. 2021.